

Impact coronacrisis op de economie van Amsterdam

Concept

27 maart 2020

Tom Smits en Bert Tieben

SEO Economisch Onderzoek

Roetersstraat 29

1018 WB

Amsterdam

Tel: +31 (0)20 525 1630

secretariaat@seo.nl

www.seo.nl

Impact coronacrisis op de economie van Groot-Amsterdam

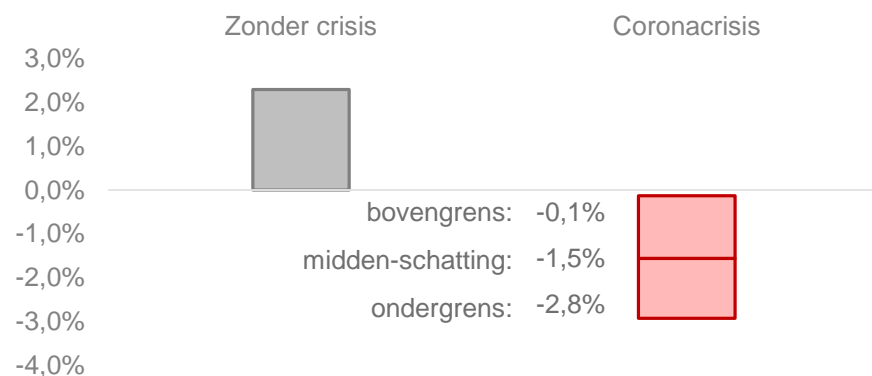
- Deze conceptrapportage is door SEO uitgevoerd op verzoek van Gemeente Amsterdam Economische Zaken met als doel zo snel mogelijk inzicht te krijgen in de effecten op de economie van (Groot-) Amsterdam.
- Deze rapportage richt zich op de effecten op korte termijn (tot 1 juni).
- Hierbij is niet alleen gekeken naar de directe effecten op de sectoren die direct geraakt worden door de contactmaatregelen, maar ook naar de doorwerking hiervan in andere sectoren.
- Vanwege de gewenste snelheid van oplevering is het analyseniveau de COROP regio Groot-Amsterdam. Dit bestaat uit de gemeenten Amsterdam, Haarlemmermeer, Aalsmeer, Uithoorn, Amstelveen, Diemen, Ouder-Amstel, Landsmeer, Oostzaan, Beemster, Edam-Volendam, Purmerend en Waterland.
- Amsterdam heeft circa 2/3 aandeel (67 procent) in zowel de omvang van het bbp als de werkgelegenheid van Groot-Amsterdam.
- In het vervolg zal de economische impact op de middellange en lange termijn worden onderzocht en zullen aanbevelingen worden gedaan ten behoeve van het gemeentelijk handelingsperspectief.

Samenvatting

- De maatregelen ter voorkoming van de verdere verspreiding van het coronavirus veroorzaken productieuitval en daarmee omzetverlies
- De maatregelen hebben een negatief effect van €1,6 mrd op de economie (in termen van toegevoegde waarde/bbp) voor elke maand dat de crisis voortduurt.
- Dit is een effect van - 1,5 procent per maand dat de beperkende maatregelen moeten worden voortgezet.
- Als de maatregelen zoals nu voorzien doorlopen tot 1 juni zal de economie van Groot-Amsterdam in 2020 krimpen met 1,5 procent waar de prognose een groei was van 2,3 procent. Een negatief verschil van 3,8 procent-punt op jaarbasis. Hierbij is geen veronderstelling gemaakt over het herstelpad na de crisis.
- Dit is een globale schatting met een grote mate van onzekerheid, omdat metingen van de productieuitval op dit moment ontbreken.
- De Amsterdamse economie wordt relatief sterker geraakt door de coronacrisis dan de economie van Nederland als geheel. Dit komt door het relatief grote aandeel van sectoren zoals horeca, luchtvaart, hotels en de groothandel in de economie van Groot-Amsterdam. Deze sectoren worden bovengemiddeld sterk geraakt door de maatregelen tegen het coronavirus.

Impact coronacrisis op de economie van Groot-Amsterdam

Verwachting economische groei 2020*

Effect van de corona maatregelen t/m 1 juni op de economie van Groot-Amsterdam

Effecten Groot-Amsterdam	bovengrens	midden-schatting	ondergrens
Effect bij maatregelen t/m 01-06-2020	€ 2,5 mld -2,4%	€ 4,0 mld -3,8%	€ 5,4 mld -5,1%
Verwachting economische groei 2020*	-0,1%	-1,5%	-2,8%
Potentiële impact op banen (aantal)	252,000	376,000	492,000

De tabel bevat de verwachte economische impact indien het huidige pakket aan maatregelen om het coronavirus te bestrijden wordt gehandhaafd tot 1 juni. Om uiting te geven aan de onzekerheidsmarges is naast de middenschatting een onder- en bovengrens aangegeven. In het vervolg van deze rapportage wordt uitgegaan van de middenschatting.

* BBP-groei op jaarbasis onder de veronderstelling dat de coronamaatregelen tot en met 1 juni van kracht blijven. Er is geen veronderstelling gemaakt over het herstelpad na afloop van de maatregelen

Resultaten

- De coronacrisis kan potentieel een sterk negatief effect hebben op de werkgelegenheid in Groot-Amsterdam. Circa 31 procent van de banen wordt direct of indirect geraakt door de maatregelen. Dit betreft in totaal 376 duizend banen. Dit betreft ongeveer 248 duizend banen in de gemeente Amsterdam, en 128 duizend banen in de overige gemeenten van de COROP-regio Groot-Amsterdam.
- Voor heel Nederland wordt circa 24 procent van de banen direct of indirect getroffen door de maatregelen. Dit betreft in totaal 2,5 miljoen banen.
- De overheid heeft diverse crisisregelingen geïntroduceerd om ondernemers te ondersteunen. De mate waarin de maatregelen effectief zijn is onbekend. De impact van de coronacrisis op de werkloosheid is daarom onzeker. Ondernemers kunnen werknemers voorlopig in dienst houden. Dan resteert een verlies aan productie zoals berekend in deze analyse, maar is het uiteindelijke effect op de werkloosheid beperkt.
- De coronacrisis raakt in Amsterdam procentueel dus een groter aantal banen. Dit komt door de sectorsamenstelling. Sectoren zoals de horeca en logies hebben een relatief groot aandeel in de economie van Amsterdam. Deze sectoren zijn relatief arbeidsintensief en worden relatief sterker geraakt door de productieuitval.

Resultaten

- Elke maand dat de maatregelen voortduren veroorzaakt een productieverlies van €1,6 mrd in termen van toegevoegde waarde. Dit is 1,5 procent van het bbp in Groot-Amsterdam.
- Dit is de middenschatting voor de impact op de productie. We rekenen met een bovengrens en een ondergrens. Deze grenzen betreffen de impact van de maatregelen ter voorkoming van de verspreiding van het virus per sector. Bij een grote mate van onzekerheid van het effect, is een grotere boven- en ondergrens van het effect verondersteld.
- De impact ontstaat door de directe impact van de maatregelen op de productie. Deze directe impact wordt geschat op €1,1 mrd in termen van toegevoegde waarde. De doorgegeven of indirecte effecten bedragen €0,5 mrd.
- De indirecte effecten zijn berekend in het input-outputmodel als gevolg van de productieuitval. Voor de exporterende sectoren is gerekend met vraaguitval vanuit het buitenland. Er is niet gerekend met verlies door vraaguitval in het binnenland als macroeconomisch effect, omdat er anders dubbeltellingen kunnen ontstaan.

Resultaten

- Het model bestaat uit 80 sectoren. De tabel geeft de top-10 weer qua impact op de toegevoegde waarde voor de situatie waarin de maatregelen een maand duren.
- Restaurants en cafés zijn de sector waar de productieuitval in Amsterdam de grootste impact heeft. Immers restaurants en cafés worden direct geraakt door de maatregelen (sluiting).
- In dienstverlenende sectoren zijn de indirecte effecten belangrijk. Bij de holdings, adviesbureaus en juridische dienstverleners bepalen de indirecte effecten 50% van het verlies aan toegevoegde waarde. Bij de uitzendbureaus is dit percentage 30%.
- Industriële sectoren zoals de chemie worden op korte termijn niet of minder sterk geraakt door de coronacrisis, conform de scenarioanalyses van het CPB.

Sector in Amsterdam	Midden-schatting impact toegevoegde waarde*
Restaurants en cafés	€ 138 mln
Uitzendbureaus en arbeidsbemiddeling	€ 123 mln
Groothandel en handelsbemiddeling	€ 107 mln
Holdings en managementadviesbureaus	€ 102 mln
Logiesverstrekking	€ 91 mln
Detailhandel (niet in auto's)	€ 90 mln
Vervoer door de lucht	€ 90 mln
Vervoer over land	€ 70 mln
Vervoer over water	€ 65 mln
Juridische diensten en administratie	€ 64 mln

* Dit betreft de impact per maand dat de maatregelen duren

Resultaten

- De tabel geeft de top 10 als het gaat om de sectoren waarin banen geraakt worden door de anti-coronamaatregelen en waar potentieel werkgelegenheid verloren kan gaan.
- In de sector restaurants en cafés zijn de gevolgen voor de werkgelegenheid het sterkst voelbaar. Circa 58 duizend banen in deze sector worden geraakt door de maatregelen. Dit hoeft niet te betekenen dat deze banen verdwijnen. Als de crisismaatregelen ondernemers in staat stellen werknemers in dienst te houden, kunnen de gevolgen voor de werkgelegenheid beperkt zijn. Als de crisis bestendigt, neemt de kans toe dat de werkloosheid fors zal toenemen.
- Uitzendbureaus, logies en de detailhandel zijn andere sectoren met relatief veel banen in de economie van Amsterdam.

Sector in Amsterdam	Impact werkgelegenheid (banen, midden-schatting)
Restaurants en cafés	58 duizend
Uitzendbureaus en arbeidsbemiddeling	51 duizend
Logiesverstrekking	38 duizend
Detailhandel (niet in auto's)	36 duizend
Schoonmaakbedrijven, hoveniers e.d.	25 duizend
Holdings en managementadviesbureaus	15 duizend
Vervoer over land	14 duizend
Sport en recreatie	13 duizend
Groothandel en handelsbemiddeling	12 duizend
Autohandel en -reparatie	11 duizend

Methode

- De berekeningen voor dit rapport zijn uitgevoerd op basis van een input-output model van de economie van Nederland en ‘vertaald’ naar de Amsterdamse sectorstructuur
- Dit model geeft aan in welke mate sectoren afhankelijk zijn van elkaar via toelevering en afname van goederen en diensten
- Begrip van de relaties tussen sectoren is van belang om onderscheid te kunnen maken tussen directe en indirecte effecten van de coronacrisis:
 - Directe effecten ontstaan door de restricties opgelegd in het kader van de bestrijding van het virus zoals het sluiten van winkels, kantoren, theaters en productielocaties.
 - Indirecte effecten ontstaan door vraaguitval of gebrek aan grondstoffen en intermediaire producten

Methode

- Voor de verklaring van de directe effecten zijn de volgende mechanismen van belang:
 - Beperking productie door restricties
 - Beperking export waardoor vraag wegvalt en productieketens verstoord kunnen raken
 - Verlies aan productiviteit door uitval werknemers en minder efficiënte werkwijze “op afstand”
- Het model houdt geen rekening met macroeconomische effecten zoals de terugkoppeling van productieuitval en werkloosheid naar de vraag. Vraaguitval kan de negatieve effecten voor de productie op termijn verdiepen.
- Deze studie analyseert de kortetermijnimpact van de maatregelen. We berekenen het verlies aan toegevoegde waarde voor elke maand dat de maatregelen voortduren. Ook kijken we naar het totale effect als de maatregelen voortduren tot 1 juni.

Methode

- Er bestaat geen regionaal input-outputmodel specifiek voor Amsterdam
- Voor deze studie is gebruik gemaakt van het input-outputmodel voor Nederland
- Dit model is opgesteld door het CBS en bestaat uit 80 sectoren
- De schaal van dit model is door SEO aangepast door te kijken naar de relatieve omvang van deze sectoren in de COROP-regio Groot Amsterdam.
- Deze correctie is uitgevoerd op basis van het relatieve aandeel van de sectoren in termen van omzet. Waar de omzet niet op het juiste detailniveau bekend was, is gecorrigeerd op basis het relatieve aandeel in de werkgelegenheid.

Methode

- Deze studie geeft een globale schatting van de impact van de coronacrisis op de economie in Amsterdam
- Er zijn geen meetgegevens beschikbaar voor de krimp in productie per sector
- Per sector is een analyse gemaakt van de impact van de maatregelen op de productie, de vraaguitval via de export en productieverlies door inefficiëntie
- Deze analyse maakt gebruik van deelrapporten van instituten, banken en brancheorganisaties. Deze mate van onzekerheid van de schattingen is groot. Daarom worden de resultaten gepresenteerd met een bandbreedte.
- Deze schattingen zijn dus geen prognose. Het resultaat is een globale schatting omgeven door onzekerheid (bandbreedte). De daadwerkelijke effecten zullen sterk afhangen van de duur van de maatregelen en het verdere verloop van de crisis.